

NNV-symposium energie en klimaat

Op weg naar een NNV-standpunt over energie en klimaat

De NNV organiseert op donderdag 29 oktober een symposium over energie en klimaat bij het KNMI. Hier zal het conceptstandpunt van de NNV over de energie- en klimaatproblematiek besproken worden. Later zal dit aan alle leden voorgelegd worden. Jan van Ruitenbeek, voorzitter NNV en Rinke Wijngaarden, voorzitter sectie Energie en Klimaat

294

Eind van dit jaar zal in Parijs de VN Klimaatconferentie plaatsvinden, waar naar verwachting belangrijke nieuwe internationale afspraken gemaakt zullen worden met het doel de verandering van het klimaat op aarde te beperken. Wetenschappelijke kennis en inzichten spelen een grote rol bij de beslissingen die daar moeten worden genomen. In wetenschappelijke debatten is er voortdurend ruimte voor twijfel en verschillen van inzicht, en die ruimte moeten we koesteren. Echter, voor het brede publiek en voor de politiek is het moeilijk om te gaan met die verschillen van inzicht bij de voorbereiding van belangrijke politieke beslissingen. Het is daarom van groot belang dat de wetenschappelijke gemeenschap een helder geluid laat horen [1].

Het bestuur van de NNV wil de leden van de NNV raadplegen over een gezamenlijk standpunt met betrekking tot de energie- en klimaatproblematiek dat we naar buiten willen brengen. Om te komen tot dit doel zal eerst een symposium worden gehouden, en vervolgens een brede raadpleging van alle leden.

Het symposium zal worden georganiseerd in samenwerking met de sectie Energie en Klimaat van de NNV en zal plaatsvinden op donderdag 29

oktober 2015 bij het KNMI in de Bilt. Het eerste doel van het symposium is om de fysische gemeenschap op de hoogte te brengen van de fysisch-in-

Programma NNV-symposium

Datum: donderdag 29 oktober 2015

Plaats: KNMI, Buys Ballotzaal (Utrechtseweg 297, De Bilt)

Website: www.nnv.nl

Aanmelden via: www.nnv.nl (vanaf 1 september)

Kosten: gratis voor NNV-leden

Programma en sprekers: zie hieronder

Onderdeel	Spreker	Onderwerp
Inleiding	Jan Terlouw	Oproep aan de NNV
	Leo Meyer (PBL)	Het IPCC-proces
Waarnemingen	Albert Klein-Tank (KNMI)	Waarnemingen
	Pier Siebesma (KNMI)	Waterdamp en wolken
Gevolgen	Rik Leemans (WUR)	Impact op samenleving
	Henk Dijkstra (UU)	<i>Tipping point</i>
	Caroline Katsman (TUD)	Zeespiegelstijging
Maatregelen	Wim Turkenburg (UU)	IPCC: maatregelen
	David de Jager (Ecofys)	Er zijn oplossingen

houdelijke aspecten van het werk van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) [2]. Drie sessies van het symposium zullen ingaan op de rapporten van de drie werkgroepen van het IPCC. U kunt zich vanaf 1 september aanmelden voor deelname aan het symposium via www.nnv.nl. Door de aard van het symposium is deelname beperkt tot circa honderd deelnemers, selectie zal plaatsvinden op volgorde van aanmelding.

Het tweede doel van het symposium is om te verkennen of er onder de leden voldoende draagvlak is voor een officieel NNV-standpunt met betrekking tot energie en klimaat. Een kleine commissie heeft een concept-standpunt geformuleerd gebaseerd op een aantal stellingen (zie kader *Stellingen*). NNV-leden kunnen vóór 10 oktober 2015 aanvullingen en verbeteringen op het concept aandragen via www.nnv.nl (vanaf 1 september). Ook kunnen leden vragen/onderwerpen insturen waarvan ze vinden dat sprekers er op het symposium aandacht aan moeten geven. Aan de hand van de uitkomsten van de discussiesessies op het symposium worden de stellingen aangescherpt en formuleert het NNV-bestuur een concept NNV-standpunt, dat via elektronische raadpleging aan alle NNV-leden zal worden voorgelegd. Bij voldoende steun van de leden wordt dit het officiële NNV-standpunt, dat door het bestuur zal worden uitgedragen.

Het bestuur vindt het belangrijk dat de fysische gemeenschap haar maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt en roept alle leden op aan dit proces deel te nemen.

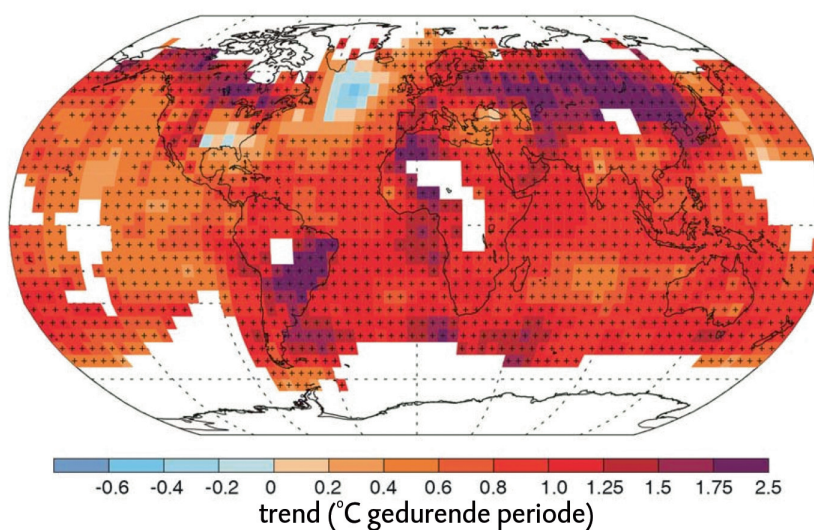
Referenties

- 1 Zie ook de oproep van Jan Terlouw tot politiek handelen in een recent interview, www.youtube.com/watch?v=UyNdTy4lyHs&feature=youtu.be (fragment tussen 11:30-12:10).
- 2 IPCC-website: www.ipcc.ch.

Stellingen

1. De verbranding van fossiele brandstoffen is de belangrijkste factor in de verhoging van de concentratie van kooldioxide in de atmosfeer.
2. Verhoogde concentraties van kooldioxide versterken het broeikas-effect, waardoor meer warmte wordt vastgehouden en het aardoppervlak een hogere gemiddelde temperatuur aanneemt.
3. We hebben vertrouwen in het proces geleid door het IPCC en in de onafhankelijkheid van de wetenschappers die daaraan hebben bijgedragen.
4. Ongeacht de oorzaak van klimaatverandering, constateren we dat de mondiale samenleving in toenemende mate kwetsbaar is voor verandering in klimaat. Betrouwbare meting en registratie van klimaat is van essentieel belang, als eerste stap in de keten van besluitvorming.
5. Ongeacht de oorzaak van klimaatverandering, is het van groot belang maatregelen te ontwerpen die kunnen bijdragen aan de beheersing van de klimaatverandering.
6. Techniek is niet de beperkende factor. Kosten (mondiaal) zijn niet de beperkende factor. Het klimaatprobleem kan nu aangepakt worden.
7. De voorraden fossiele brandstoffen zijn groot, maar eindig. De inzet van duurzame alternatieven is van groot belang om een stabiele energievoorziening te kunnen blijven garanderen.
8. Er zijn voldoende energiebronnen, en conversie-, opslag-, transport- en eindverbruikerstechnologieën beschikbaar om tegen 2050 energiesystemen te ontwerpen waarbij de broeikasgasemissies verwaarloosbaar laag zijn. De meerkosten van zulke systemen ten opzichte van het huidige systeem zijn beperkt.
9. Het gevaar van afwachten zonder maatregelen te nemen is te groot. De klimaatmodellen kunnen geen volledig zekere voorspellingen leveren, maar de meest waarschijnlijke scenario's vragen snel om ingrijpende beslissingen.
10. De natuurkundige gemeenschap in Nederland roept de nationale en internationale politiek op om tijdig gepaste maatregelen te nemen om de opwarming van de aarde tegen te gaan.

295

Geobserveerde verandering in de gemiddelde temperatuur van het aardoppervlak tussen 1901 en 2012. Bron: IPCC.